

ՈՒՅԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ է և տարվաը 6 րուբլ:

Ինքնակազմ գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ:

Օտարաբարբաբները դիմում են ուղղակի
Դրոբաւ, Բեդաւաւ, Մաւաւ:

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերէն):

Հայտարարութիւնը ընդունուի է ամէն լիզուով:

Հայտարարութիւնները համար վճարում են
խրաբանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՒՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Այդ սխալ է: Ներքին տեսութիւն: Նա-
մակ Համակիրը: Նամակ խմբագրին: Ներքին տե-
րութիւնը: Այդ տեսութիւնը: «Մշակի»
թղթակցութիւնը: Նամակ թղթակցի: «Մշակի»
հեղափոխութիւնը: Յայտարարութիւնները: Տեղեկա-
ցոյց: Բանասիրական: Երաւ:

ԱՅՐԻ ՍԵՍԱՆ

Մշակի 117 համարի բանա-
սիրական բաժնի մէջ հին լեզու-
ների մասին տպած յօդուածը
այն միտքն էլ է յայտնում թէ
Ս. Լյմիսիւնի ձեւարարը պիտի
պատրաստէ այնպիսի հոգեւորա-
կաններ, որոնք պիտի ամեն տեղ
կատարեն քարոզչների դերը և
բոլոր ուժով մարտեն կաթօրիկ
և բողոքական միսիոնարների դէմ:
«Բայց, աւելացնում է յօդուածա-
գիրը, մեր ժողովրդին այդ սուտ
աւարեանների քարոզած կրօնների
թերութիւնները ցոյց տալու և
զգուշացնելու համար չէ որ հար-
կաւոր է ծանօթ լինել դրանց
էական մասերի հետ, իսկ կաթօ-
րիկների դաստիարակական գրքերը գրե-
ված են լատիներէն և մեծ մասը
չեն թարգմանված ոչ ուրիշ լեզու-
ներով և ոչ հայերէն»:

Այդ միտքը մենք բոլորովին
սխալ ենք գտնում:

Միսիոնար, մանաւանդ ապիա-
կան տղէտ ամբոխի մէջ միսիո-
նար լինելու համար, բոլորովին
հարկաւոր է բարձր գիտնական
աստուածաբան լինել: Կաթօրի-
կութեան կամ բողոքականութեան
սխալ վարդապետութիւնների բա-
ցատրոզը պէտք է իր առջև ու-
նենայ և մի հասարակութիւն, որ
կարողանար այս կամ այն դաւա-
նութեան մէջ եղած նուրբ տար-
բերութիւնները հասկանալ, կարո-
ղանար ըմբռնել բարձր աստուա-
ծաբանական խնդիրները: Բայց այդ
անհնարին է սպասել տղէտ ամ-
բոխից:

Եւրոպացի ամենագիտնական
աստուածաբան քարոզչները այդ
ճշմարտութիւնը շատ լաւ են հաս-
կանում և հէնց որ ոտք են դը-
նում Փոքր-Ասիայի պէս մի եր-
կիր, թողնում են իրանց աստուա-
ծաբանական հմտութիւնները և
աւելի գործնական միջոցների են
ձեռնամուխ լինում կուսակիցներ
որստալու համար: Կրօնը շատ լաւ
են հասկանում որ տղէտ, աս-
տուածաբանական նուրբ խնդիր-

ների մէջ ոչինչ հասկացողութիւն
չունեցող, տնտեսական կողմից ան-
միսիւթար գրութեան մէջ գտնուող
ամբոխը իրանց կողմը գրաւելու
համար, աննպատակ կը լինէր լու-
ծել նրանց առաջ աստուածաբա-
նական խնդիրները, այլ հարկաւոր
է ձեռք տալ ժողովրդին հասկա-
նալի, նրա գործնական կեանքի
խնդիրներին... Մէկին պէտք է
նիւթապէս օգնել, միւսի անձնա-
սիրութիւնը և փառասիրութիւնը
զրգուել, հարկաւոր է այնտեղ որ-
տեղ ուսումնարան չը կայ, աշխա-
տել ուսումնարան հիմնել, պէտք
է աշխատել ժողովրդի առօրեայ
կեանքի խնդիրներով հետաքրքրել,
սորան երկրագործական խորհուրդ
տալ, միւսին բժշկական օգնու-
թիւն հասցնել, երրորդին իր հի-
ւանդ անասունի համար դեղ սո-
վորեցնել, ամենքի տնտեսական
կեանքի բարօրութեանը խելացի
խորհրդներով նպաստել... Այդ
տեսակ գործնական ճանապար-
հով, երբ միամիտ ժողովուրդը
ստացած խորհրդներից շօշափելի
պտուղներ է տեսնում իր գործ-
նական կեանքի մէջ, ճարպիկ մի-
սիոնարը աւելի շատ կը գրաւէ,

կը որսայ ջերմ կուսակիցներին
քան թէ լուծելով տղէտ, աղքատ,
քաղցած և ճնշված ժողովրդի
առջև դաւանական խնդիրները...

Իսկ դորա համար հարկաւոր
չէ միմիայն աստուածաբան լինել,
այլ հարկաւոր է իմանալ տնտե-
սական գիտութիւնը, քիմիա, երկ-
րագործութիւնը, բժշկականութիւնը
և այլն:

Եւ մինչև որ յօդուածագրի
մեթօդով Ս. Լյմիսիւնի ձեւա-
րարում ուսում առած հայ միսիո-
նարը կերթայ Հայաստանի մի
գիւղից միւս գիւղ, աստուածաբա-
նական ճիշդ ապացոյցներ բերելով
թէ կաթօրիկութիւնը և բողոքա-
կանութիւնը փաստաւոր են և
սխալ վարդապետութեան են հե-
տեւում, մի և նոյն ժամանակ բազ-
մակողմանի ուսում ստացած ամե-
րիկացի միսիոնարը նոյն Հայաս-
տանում հետեւողներ կը որսայ
մէկ տեղ ուսումնարան հիմնելով,
միւս տեղ մանուկներին նոր մեթօ-
դով գրված պատկերազարդ գրք-
քերի միջոցով իրանց մայրենի լե-
զու սովորեցնելով, մէկին մի ծանր
հիւանդութեանից բժշկելով, միւսին
իր սպառած արտերը պարարտաց-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Կան դարձեւ չնչեղ խաղաղութեան և սիրոյ տաք
հոյժը, մեր ողորմած Թագաւորը կամենում է որ իր
բոլոր հայապատկեր հանդիսան լինեն, որ ամենը
չը նեղեն զգիւղներն, այլ ամենայն գործ կատարվի
ստատեւածային իրաւունքով և Գրիգորի սիրով:
Իսկ բարեկամ մարդիկ մտածեցին որ նաև անա-
նից պաշտօնական կենան, (և ոչ միայն) յիշեցին որ
պէտք է խնայել նաև անանից, որ մեզ օգնում են
մեր աշխատութեան մէջ, և ոչ միայն աշխատող
անանից, այլ և ամեն թուշնոց և դազանացի:
Եւ շատ ընտան է, երբ մարդու սիրտը
հանգիստ է և խիղճը մաքուր, պատրաստ կը լինի
ամենի հետ սիրով վարվելու և խաղաղութեանը
ապրելու նաև անանից հետ:
Ասում եմ մարդիկ յիշեցին և անասուններին: Ու-
րիշ երկիրներում վարուց արդէն հոգս քաշած են,
որ անանից վրէժալի լաւանքներն, մեր երկրում էլ
խնայութեամբ և բարեկամ մարդիկ ընկեր ու-
թիւն կազմեցին և պատրաստվում են համոզելու
խտտափրա մարդիկը և խրատելու, որ նրանք խղ-
ճաւ անանիցի վրա և Աստուծոյ ամեն արարածնե-
րու վրա:
Նրանք շատ բարի գործ մի մտածեցին. օրհնէ
Աստուծոյ զիրենք և օգնական լինի նրանց: Իսկ
մերք որ ձեր հոգեւոր հովիւն եմք, պարտական ենք
կրթել զձեզ այն ամենայն բաների մէջ, որ գտնվի է
և աստուածաճանոց, մեր կողմից չենք կարող պաշա-
պան չը կանգնել չարափրոյ անանից: Սուրբ
գրքից կաշխատելը մենք, երբեք, մեկնել ձեզ
անանից վրա զուգը մենք մենք յիշեցինք բարոյական
որ
պարտք է ամենայն քրիստոնէի:
Եւ նախ երբեք եմ սկսեց քննել թէ ինչ է
սովորեցնում կենդանեաց վրէժալի համար Սուրբ
Գրքը կամ որ նոյն է աստուածային խօսքը. ցուց-
նելով թէ ինչպէս և ինչու համար է ստեղծել Աս-
տուծոյ անասունները և զրկել է մարդկանց իշխա-

նութեան տակ, և թէ ինչպէս մարդիկ յետոյ կո-
րուսին այդ իշխանութիւնը. ինչպէս դառն է այժմ
կենդանեաց վրէժալը աշխարհի երեսին. պիտի
լինի արեւոյ անանից չարաբանքներին վերջ:
Ամենաբարին Աստուծոյ ոչինչ չէ ստեղծել չարա-
բանի և վրէժալի համար: Պարզելով իւր բոլոր ա-
րարածը կենան, նա կամեցած է որ բոլոր ա-
նասունը իրենց վրէժալին (արարածոց կենան) այ-
սինքն իրենց ուժին և պիտոյիցը համեմատ երջա-
նիկ լինեն: Ստորին անասունները չա՞նց բարձրա-
գոյն անանից իշխանութեան ներքև, անբաններին
բանականները, բոլոր երկրի և երկրաւոր արարածնե-
րին դրաւ մարդկանց իշխանութեան տակ: Եւ ստեղծ
Աստուծոյ զմարդը, կտակ Սուրբ գրքը, արու և
էդ արար դնում, օրհնեաց դնում և ասէ՛ ա՜նցէ՛ք
և բազմեցա՛րուք և լցէ՛ք գերկիւր և տիրեցէ՛ք դնա, և
ձկանց ծովը և անանից և ամենայն ստրնոց որ
սողկն ի վերայ երկրի: Սի կարծէք, երբեք, որ
եթէ Աստուծոյ տուած է մարդկանց իշխանու-
թիւն անանից վրա, մարդը կարող է վարվել
դրանց հետ, ինչպէս որ կամենում է: Իշխանու-
թիւնը բնաւաստութիւն չէ:
Չարափրա մարդիկ իրենց իշխանութիւնը գոր-
ծածն ի չարն: Աստուծոյ նրա համար իշխանու-
թիւն է տուել մարդու նրանց վրա, որ հոգայ
զիրենք, չարսէլին նրանց աշխատանքով, այնպէս
որ նրանց կենանք թշուառութիւն չի փոխվի:
Մարդիկ ի սկզբան հրաժան չունէին անասուններին
պաշտելու, նրանց մտով ապրելու. նրանք պիտի կե-
րակրէին բոյսերով, ուստի նրանց համար անու-
ղին Ազար մարտիրոս տէր և խնամատար էր: Գա-
լաններն նրան հնազանդէին, ախճանը և գայլերը
կը բռնէին, ոտքերին կը փաթաթէին խնար-
հովեամբ: Մեղանցեցին մարդիկ և երկրին վրա
կարգը խաղաղութեամբ: Մեղքը խնայարեց մարդուն,
այլ և նրա խիղճը չունեցաւ այն հանգստութիւնը

և խաղաղութիւնը գոր ունէր իր անմեղութեան
ժամանակ: Երբ մարդը իրանցեց զախտն և իր
փառքը, կորուսին և անասուններն իրանց երջան-
ութիւնը, և հասկացան որ իրենց տէրը իրենց
թշուառն է, ցրտեցան բոլոր երկրի երեսի վրա
իրենց ապաստան փնտռելու ախտը: Երբ որ
մարդն չը կայ: Աւելի զօրաւոր և յանդուգն գա-
զանները յայտնի թշուառութիւն են անում մարդու
դէմ, իսկ տկար անասուններն մինչև հիմա ևս
նրանցից փախչում են: Սակաւ են այն անասուննե-
րը որ մեզ հնազանդ են մնացել, որոց վրա մինք
բռնաւում ենք:
Երկրի վրա առաջին մեղքից քիչ ժամանակ
յետոյ համախաղաղային ջրհեղեղից յետոյ Աստուծոյ
զիջանելով օրհնութեամբ հրաման տուաւ մարդու
անանից մտով ապրելու, բայց հրամայեց մարդկանց
զթուրթեամբ վարվել նրանց հետ: Օրինակ Մովսիսի
օրինաց մէջ կարգում ենք: Մի կապիսցես զցառուկ
եղին կապուտոյ, այսինքն կալ անող եզի դռնաչը
չը կապես, որպէս զի աշխատած ժամանակ կա-
րողանայ նաև կերակրվել: Ուրիշ տեղ ասում է
օրէնքը, եթէ պատահի քեզ քո ճանապարհի վրա
թռչունի լուսնը որի մէջ մայրը նստած է ձուերի ձա-
ղերը վրա, մօրը մի վերցնի ձաղերի հետ, անպատ-
ճառ պարտական ես մայրը արձակել, իսկ ձաղե-
րը կարող ես վերցնել: Գարծեալ հրամայում է օ-
րէնքը, Զեւրեկուս չի բանեցնես միայն էլ և եղբո-
ր հարկէ նրա համար, որ եզի և իշի ոյժերը ան-
հաւատար են, նոյն իսկ անասունները մարդկը կե-
րակրի և թէ զոյն համար խրախուսեցող մէջ յանձն-
ված էր այդ գործի համար ընտրված մանաւոր
մարդկանց, որոնք կենդանին մորթելու ժամանակ
սաստիկ ցաւ գրեթէ չէին պատճառել նրանց, ո-
րովհետեւ զիտէին թէ որ ջրը պէտք է կտրել,
կենդանին մեռնի քնանալով. պէս իսկ այժմ ինչպէս
է անանից վրէժալը: Գուր ինքնին դեռէք, եղ-

նութեան տակ, և թէ ինչպէս մարդիկ յետոյ կո-
րուսին այդ իշխանութիւնը. ինչպէս դառն է այժմ
կենդանեաց վրէժալը աշխարհի երեսին. պիտի
լինի արեւոյ անանից չարաբանքներին վերջ:
Ամենաբարին Աստուծոյ ոչինչ չէ ստեղծել չարա-
բանի և վրէժալի համար: Պարզելով իւր բոլոր ա-
րարածը կենան, նա կամեցած է որ բոլոր ա-
նասունը իրենց վրէժալին (արարածոց կենան) այ-
սինքն իրենց ուժին և պիտոյիցը համեմատ երջա-
նիկ լինեն: Ստորին անասունները չա՞նց բարձրա-
գոյն անանից իշխանութեան ներքև, անբաններին
բանականները, բոլոր երկրի և երկրաւոր արարածնե-
րին դրաւ մարդկանց իշխանութեան տակ: Եւ ստեղծ
Աստուծոյ զմարդը, կտակ Սուրբ գրքը, արու և
էդ արար դնում, օրհնեաց դնում և ասէ՛ ա՜նցէ՛ք
և բազմեցա՛րուք և լցէ՛ք գերկիւր և տիրեցէ՛ք դնա, և
ձկանց ծովը և անանից և ամենայն ստրնոց որ
սողկն ի վերայ երկրի: Սի կարծէք, երբեք, որ
եթէ Աստուծոյ տուած է մարդկանց իշխանու-
թիւն անանից վրա, մարդը կարող է վարվել
դրանց հետ, ինչպէս որ կամենում է: Իշխանու-
թիւնը բնաւաստութիւն չէ:
Չարափրա մարդիկ իրենց իշխանութիւնը գոր-
ծածն ի չարն: Աստուծոյ նրա համար իշխանու-
թիւն է տուել մարդու նրանց վրա, որ հոգայ
զիրենք, չարսէլին նրանց աշխատանքով, այնպէս
որ նրանց կենանք թշուառութիւն չի փոխվի:
Մարդիկ ի սկզբան հրաժան չունէին անասուններին
պաշտելու, նրանց մտով ապրելու. նրանք պիտի կե-
րակրէին բոյսերով, ուստի նրանց համար անու-
ղին Ազար մարտիրոս տէր և խնամատար էր: Գա-
լաններն նրան հնազանդէին, ախճանը և գայլերը
կը բռնէին, ոտքերին կը փաթաթէին խնար-
հովեամբ: Մեղանցեցին մարդիկ և երկրին վրա
կարգը խաղաղութեամբ: Մեղքը խնայարեց մարդուն,
այլ և նրա խիղճը չունեցաւ այն հանգստութիւնը

ներու մի նոր հնարք սովորեցնելով, կամ գիւղացուն ընծայելով իր ձեռքերով պատրաստած մի դեղ որով նա կարող է իր միակ զանձերը իր եղը, իր կովը, իր գոմէշը կամ ձին տկարութիւնից ազատելու...

Այն ժամանակ կը տեսնենք որ միսիօնարը աւելի աջողութիւն կունենայ և աւելի կուսակիցներ կը որսայ իր եկեղեցու համար, — նա որ լատիններէն ու յունարէնը գիտենալով քաղցած, ծարաւ, տրդէտ, տկար ժողովրդի առջև աստուածաբանական խնդիրներ է փնտրում, ցոյց է տալիս իր քարոզներէ մէջ այս կամ այն կրօնի միւսներէից գերազանցութիւնը, թէ նա, որ գիւղացու համար շոշափելի կերպով դարման է անում նրա կենսական կարիքներէ մէջ, նեղ դրութեան մէջ օգնութիւն է հասցնում նրան, նպաստում է նրա գործնական կեանքի բարորութեանը:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՀԱՄԱՄԱՐՈՒՑ

8 յուլիսի

Այս գիւղի հասարակութիւնը պարպում է երկրագործութեամբ: Ամեն բանի մէջ գիւղացի են, բնակ բուն նշանակութեամբ: Թէ գիւղի և թէ բնակիչների կեղծոտութիւնը ծայրագիծութեան է հասած: Հայտնաբերութիւնը գործնական կերպով ծաղկած է. հայտնում են բոլորովին նոր և ինքնահար բառերով, այն էլ իրանց երկխոսների առաջ: Որպէս ճանապարհի վրա եղած մեծ գիւղ,

բարը, որ շատ խիզճ է. թէ վայրի և թէ ընտանի անասունները մեծ նեղութեան մէջ են: Վերջինք, կասէ առաքելը, զի ամենայն արարածը յոգւոյ կանխէ ցայտմա՝ վայրի անասունը տանջվում են երբեմն վատ եղանակից, երբեմն տկարութեանից, և երբեմն նա արհեստագործ գազաններից: Եւ ընտանիք շատ անգամ իրանց տիրոջ ծանր վիճակին մասնակից կը լինեն: Եւ ինչու տանջվում են նրանք: Ասում է առաքելը. «Ընտանիքների գերութեան արարածը հնազանդին», իսկ հնազանդեալների համար ասում է՝ «եղբարք, յանցանքն մերն է, մեր մեղաց համար չարարվում են և անասուններն»: Գառն ճշմարտութիւն:

Վերջ պիտի լինի արդեօք երբ և ինչ այս նեղութեանց: Թող խօսի նոյն առաքելը և ինքնին արարածին արդարեան ի ծառայութիւնէ ապականութեան հայտնութեամբ փառացն որդւոյն Աստուծոյ: Եւ վերջանան անասնոց տանջանքներն այն ժամանակ, երբ կը վերջանան և բարի մարդկանց չարաբաններն փառաց արքայութեան մէջ ի հանդերձեալ: Որովհետեւ մեր երկրային կեանքը պատրաստութիւն է խտտութիւնը չէ տանում խաղաղութեան, սիրոյ և փառաց արքայութիւնը, այլ թշնամութեան, չարութեան, ատելութեան և տանջանաց տեղն:

Բոլոր ասածներից առաջ կը զան այս ճշմարտութիւնները, 1. անասունները Աստուծոյ արարածներն են, հետեւաբար մենք պիտի վախենանք նրանց հետ խիստ վարվելու: Աստուծոյ մեղքից համար կը պահանջէ իր արարածոց համար: 2. Եթէ Աստուծոյ նրանց մեր իշխանութեանն է յանձնել, այդ նրա համար չէ որ մենք բռնանանք նրանց վրա, այլ խնամնք զիրենք: Եթէ կենդանիք չեն հնազանդել մեզ և մեր վրա կը յարձակին, յանցաւորը մենք ենք: Յանցաւորը մենք ենք, ուրեմն պէտք է գոնէ խնայենք անասնոց:

Հատկը պահում են դուքաններ և գլխաւորապէս վաճառում են խմիչքներ: Գիւղը չբնակաւորած է մօտիկ լեռներով և գեղեցիկ անտառներով: Գիւղի դիմաց, ջուրը, օդը շատ հիմաւայի է: Շատերը գիւղից դուրս ունեն հիմաւայի պարտէզներ, և բանջարանոցներ գեղեցիկ ծառուղիներով զարդարած: Գետնի վրա տներ շատ քիչ են ծարվում, մեծ մասամբ գետնափոր խրճիթներ են, չը նայելով որ թէ քարանքը և թէ անտառը քիչներն տակն է: Հիւրասիրութիւնը վերին աստիճանի թանգ է այստեղ. ոչ միայն մի կուպէկի բան ձրի չեն տալիս, այլ աստուծոյ էլ տանապատիկ թանգ, և այս կարծեմ առաջ է եկել նրանց, որ այստեղ, որպէս փօստայի կայարան, զնացող կեղծ ճանապարհորդներ անպակաս են լինում և իրանց կենսական պիտոյքները այս գիւղից են գտնում: Ուսումնասիրութիւնը այս տարի մարտին այնպէս սաստիկ բորբոքվեց այս գիւղում որ մի քանի ուսումնասէր ձեռնդիրներ հազիւ ազատվեցին հրդեհից: Ստորագրութիւն բացին, ահագին փող հաւաքեցին եկեղեցու և ուսումնարանի շինութեան համար: Ուսումնասիրութեան կրակով վառված հասարակութիւնը ամենից առաջ տաք տաք սկսեց դպրոցի շինութիւնը երեք դասարանից և մի նախնականից բաղկացած: Բարձրացրեց պատերը իրանց գեղեցիկ լուսամուտներով և դռներով ու թողեց կիսատ: Այսօր ամեն մի անցորդ, տեսնելով ուսումնարանի կիսատ շինութիւնը արեգակի առաջ ձնհեղեղի, մտքումը բառում է «ամօթ է. համայնքը, կամ այդ էլ քանդեցէք, չարոնակեցէք»: «Ստեղծող մի ամենահասակացող Համայնքու և հարցի, — ինչու դպրոցը չէք շարունակում շինել: «Այլ ջան, հէ էն խռովութիւնն օր մի գեղի միջին է մտել, հիւստան ըստին 10 տարի էլ չը դուրս գայ մեր վրձնատնը», պատասխանեց համայնքին ցաւակցութեան նշաններ ցոյց տալով դէմքի վրա: — Ի՞նչ է խռովութեան պատճառը, կրկին հարցի: «Եւ ի՞նչ է մ գիտում, աղա, ջան, հէ ժամանակվա տէրէրները, Աստուծոյ ոչ շանց տայ, մի աէր-Մկրտիչ ունիք օր, բարձրախի էլ լաւ չի, հմա ըստի է հասել (ցոյց տալով կոկորդը) բռնեց մատի վրա խաղացնում է էս եքայ գեղը, վարժապետն էլ նրա ձեռքն է, վրձնապետն էլ, ժամն էլ, գեղն էլ. հէ ինչպէս օր իրա քէֆը տալիս է, ընկնց էլ անում է...» Բացի սրանից գործին մօտիկ ուրիշ մարդուց էլ տեղեկացայ որ գիւղի մէջ խռովութիւն է ընկել և ուսումնարանի շինութեան արգելք է լինում, և տարաբաղդաբար ամենքն էլ մեղադրում էին տէր-Մկրտչին: Ցանկալի էր որ վրձնապետը առաջնորդը ուշադրութիւն դարձնէր այս ցաւալի հանգամանքների վրա:

Առաւօտը ժամը 7-ին այցելեցի հին դպրոցը, որտեղ մօտաւորապէս սովորում էին 40-ի չափ աշակերտներ, միայն հայերէն, ուրիշ ոչինչ: Մի 20 տարեկան աշակերտ էլ միայն ձայնագրութիւն էր սովորում: Նա այդ աշակերտին մի քանի հարցեր

4. Անասունը մեր մեղաց համար կը տանջվին, ուրեմն առաւել պէտք է ամաչենք և խնայենք անմոռներն: 5. Թէպէտ և յանցանքն մերն է, բայց կան որ ծառայում են և մասնակից կը լինեն մեր աշխատութեանց և փառաց: Այն տեսակ անասնոց վրա արդարութիւնը կը պահանջէ որ առանձին գուլթ և խնամք ունենանք:

Առհասարակ անասունները պէտք է սիրել, եղբարք, որ նոքա մեղի աւելի կը մօտենան: Մենք գիտենք սրբոց վարքից, թէ ինչպէս սոսկալի առիճներ խնամարտում էին սուրբ անապատականների առաջ և հնազանդութեամբ ծառայում էին նրանց: Այն այսպէս սուրբ վանքը նորէն կը դարձնէ մեղի այն իշխանութիւնը, որ կորուսել էր քրիստոնէականացումից, նոյն իսկ գազանների վրա: Կուգէք գազաններից չը վախենալ, և անասուններն ձեզնից չը վախենան, բարի քրիստոնէացեալ եղէք:

Անցեալ անգամ առ ձեզ խօսքերս աւարտեցի, եղբարք, այս նկատողութեամբ. կամենում էք որ անասունները ձեզնից չը վախենան, այլ հնազանդեն սիրով և ծառայեն ձեզ, բարի քրիստոնէացեալ եղէք: Այս մի մոռանաք, կղբալը իմ քրիստոնէական ճշմարտ բարեպաշտութիւնը առ առ մենք այն ինչ օգտակար է, կասէ սուրբ առաքելաբար (Ա. Տիմ. 4. 8.) որովհետեւ ոչ միայն մեզ անհրաժեշտ է ի յաւիտեական կեանս, այլ նաև մեր երկրաւոր կեանքն այնպէս կը կարգաւորէ որ մեզ օգտակար լինի: Իսկ խտտարտութիւնը, ինչպէս առ մարդիկ նոյնպէս և առ անասունս հակառակ է աւետարանի վարդապետութեան:

Գիւրաւ կարելի է համոզվել այդ բանին, եթէ յնկնեք մարդկանց անասնոց հետ խտտութեամբ վարվելու պատճառներն:

Այդ պատճառները շատ են, մենք միայն գլխաւորները տեսնենք: Գուր, կղբալը, անտարակոյս տեսած կը լինի,

առաջարկելուց զինի, կնայ այն եղբակացութեան, որ այդ աշակերտը ձայնագրութեան սկզբնական վարժութիւնների հետ դեռ չը ծանօթացած ամենին, երկրորդ ձայն չարական էր սովորում: Թէ ո՞րքան առաջ կերթայ այդ աշակերտը, թող դատեն ձայնագրագէտները: Իսկ ես կըրեմ իսկապէս գնում եմ Ղարաբլիսա:

Ճանապարհորդ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳԻՐՆ

Աստրախան, 28 յունիսի

«Մշակ» լրագրի գրեթէ ամեն համարներում կարդում ենք, որ ամեն հայաբնակ քաղաքներում և գիւղերում անգամ, համակրելով իրանց հեռուէր համազգէներին—կամաւոր նուիրադրամներ են հաւաքում և Պոլսոյ մեծահամբաւ «Արարատեան ընկերութեան», որոյ նպատակն է ծառայել ազգայնոց լուսաւորութեան գործին, և միայն Աստրախանում մինչև հիմա մասնակցութիւն չէին ցոյց տուած նպատակ այդ ազգագուտ գործին. ուստի որքանաւ առաջնորդի վերադառնալուց յետոյ վրձնակի քաղաքները, ուր այցելել էր եկեղեցական և ուսումնարանական պարտաւորութեամբ, առաջին գործն եղաւ անմիջապէս ձեռնամուտոց լինել այդ ազգային գործին, վաճառելով առաջարկութեամբ, մայիսի 14-էն № 216, հրաւիրեց քաղաքիս Գիւլիսի քահանայ Բուհարաթեանցին և յանձնելով մի ժապաւնեալ մատեն, առաջարկեց ժողովել կամաւոր նուիրադրամներ յօգուտ «Արարատեան ընկերութեան», յորում թէ՛ և ուշ, սակայն առաջագէմ հանդիմանալ աստորախանցիլը եռանդուն համակրութեամբ դէպի իրանց համարիւն եղբայրները աւելի առատ նուիրատուութեամբ, որոց յայտնելով սրբադան իր չորհրդակալութիւնը և գովելով ինչպէս քահանայի աշխատակցութիւնը, պատկերեցին—իր տկարութեան պատճառով—այդ աստորագրութիւններից հաւաքած 612 ռ. 50 Կ. ը ուղարկել ձեռն «Մշակ» լրագրի խմբագրատուն:

Որովհետեւ գումարից հանելով փոստի ծախսը 3 ռ. 28 Կ. մնացող վեց հարկւր և յետ ր. 22 Կ. պատու ունեւ ուղարկել անխնայ «Մշակ» խմբագրատունը, խնդրելով հասուցանել ում հարկն է:

Ներգործական պիտական խորհրդական Մելքոնում Դանիէլեան Սերէյեանց 25 ռուբլ, Ստեփաննոս Մարտիրոսեան Լիանոզեանց 100 ռ., Մարգար Գալթեան Մամաշեանց 50 ռ., Ստեփաննոս Գալստեան Ջանումեանց 25 ռ., Գէորգ Գովհաննէսեան Էլըարեանց 25 ռ., Ալէքսանտոս Դիկոյանեան Գարսաղանեանց 25 ռ., Ջաքարիա Գալթեան Գուլուբեանց 25 ռ., Ղադարոս Գալթեան Էլեանց 20 ռ., Եղբարք Կոստենցեանց 15 ռ., Մկրտիչ Գովհաննիսեան Հալվերդեանց 15 ռ., Օհան Գէորգեան Գառնգուլեանց 10 ռ., Խաչա-

տուր Գրիգորեան Սարգսեանց 10 ռ., Գովհաննէս Գրիգորեան Սարգսեանց 10 ռ., Բուհարաթ Գովհաննէսեան Մէլիկեանց 10 ռ., Աբրահամ Գրիգորեան Գասպեանց 10 ռ., Գանիէլ Գարութիւնեան Գառնգուլեանց 10 ռ., Եղիսարէթ և Սիմէօն Պօպովեանց 10 ռ., Գէորգ Խաչատրեան Կիրէյեանց 10 ռ., Կիրակոս Գաբրիէլեան Աղամշեանց 10 ռ., Արիստակէս Վարդանեանց 10 ռ., Խաչատուր Թումանեանց 10 ռ., Թովմաս Նազարէկեանց 10 ռ., Խաչատուր Աղամշեանց 10 ռ., Ստեփաննոս Գալթեան Գառնգուլեանց 5 ռ., Գովհաննէս Սիմէօնեան Երուսաղէմեանց 5 ռ., Գէորգ Մատթէոսեան Գարրիկանեանց 5 ռ., Ներսէս Պետրոսեան Աղաբաբեանց 5 ռ., Ալմէօն Մկրտչեան Սուրբէկեանց 5 ռ., Խաչատուր Աւետիսեան Լալայեանց 5 ռ., Գրիգոր Գովախիսեան Բալեանց 5 ռ., Աւետիս Գալստեան Ասատուրեանց 5 ռ., Նազարէթ Թովմասեան Ռոստովանեանց 5 ռ., Ստեփաննոս Պօղոսեան Սերերալեանց 5 ռ., Գէորգ Մարտիրոսեան Բարխուդարեանց 5 ռ., Աստուածատուր Մկրտչեան Կրասիկեանց 5 ռ., Մկրտիչ Աղապկունեան Բուրջալեանց 5 ռ., Սիմէօն Գրիգորեան Աթաբէկեանց 5 ռ., Գրիգոր Կարապետեան Պօպովեանց 5 ռ., Պօղոս Խաչիկեանց 5 ռ., Աստուածատուր Մկրտչեանց 5 ռ., Օհան Տէր-Օհանեանց 5 ռ., Գալուր Աղաբաբեանց 5 ռ., Սարգիս Գէորգեան Թէլէթեանց 3 ռ., Սարգիս Ստեփաննոսեան Աւետով 3 ռ., Գարուբիւն Գէորգեան Թէլէթեանց 3 ռ., Գովհաննէս Գալթեան Գառնգուլեանց 3 ռ., Գովախիմ Գովհաննէսեան Աղաբաբեանց 3 ռ., Կարապետ Գալթեան Գառնգուլեանց 3 ռ., Գովհաննէս Գրիգորեան Ստեփանեանց 3 ռ., Կարապետ Հայրապետեան Հիթեանց 3 ռ., Եղբարք Սօբոյեանց 3 ռ., Գովհաննէս Կարապետեան Համազասպեանց 3 ռ., Գովհաննէս Աղաբէկեան Կօղարեանց 3 ռ., Գարուբիւն Գալստեան Աղաբաբեանց 3 ռ., Հայրապետ Սիմէօնեանց 3 ռ., Համբարձում Ամիրեանց 3 ռ., Գարուբիւն Բաբայեանց 3 ռ., Խոսրով Գարուբիւնեան Պետրոսեանց 3 ռ., Գրիգոր Մելքոնեան Ստեփանեանց 2 ռ., Մկրտիչ Աստուածատրեան Պօպովեանց 2 ռ., Գասպար Հայրապետեան Հիթեանց 2 ռ., Սիմէօն Աւետիսեան Կրօտկովեանց 2 ռ., Սարգիս Տօկանեան Թամազեանց 2 ռ., Սիմէօն Մալխասեան Բուրջեանց 2 ռ., Մովսէս Գովհաննէսեան Ղազմիկեանց 2 ռ., Աստուածատուր Գալստեան Ասատուրեանց 2 ռ., Վարժիգուլեանց 2 ռ., Գարուբիւն Բուրջալեանց 2 ռ., Սարգիս Ստեփաննոսեան Սերերալեանց 1 ռ., Մկրտում Մատթէոսեան Բարրիկանեանց 1 ռ., Գայիանէ Տօկանեան Կաղաչեանց 1 ռ., Պետրոս Առաքելեան Պօպովեանց 1 ռ., Գէորգ Ղորանեանց 1 ռ., Աբրահամ Գարուբիւնեան Սուրբէկեանց 1 ռ., Արէլ Չիլիկեանց 1 ռ.: Ընդամենն 625 ռ.:

Գովհ. Սաթուրեանց

տիրոջը գանգատ անել նորա վրա, իր ուրը հանում է նորա անմեղ անասուններից: Անուշ վարմունքը չը տեսնելով, չէ կամենում և կամ չէ կարողանում անասնոց հետ ևս քաղցրութեամբ վարվել: Այսու ամենայնիւ խտտասիրտ ծառան չէ կարող արդարանալ աւետարանական ճշմարտութեան առաջ: Ինչու: Վասն զի նա միշտ պարտական է գործելու իր ամեն գործերը խղճմտանքով: Տիրոջ աչքի առջինը նա չէ կարող նորա անասունների վրա բռնանալ, ըստ խղճի սուրբ նա պարտական է և տիրոջ ներկայ չեղած ժամանակ անասնոց հետ սիրով վարվելու: Սուրբ առաքելաբար ծառայեց այս խրատը կուսայ. «Եւ առ այդ հնազանդ լի երուբ տէր աւանց, ձեռն ոց մարմն աւորաց ի բրեւ տեւաւն, ոչ ի բրեւ մարմն աւորաց, ան ձոյք, ալ ի բրեւ Աստուծոյ ծառայք կատարելով զկամս Աստուծոյ:»

Իսկ Աստուծոյ կամենում է որ չարին, չար չը հասուցանենք, ընդհակառակն չարի փոխանակ բարի հատուցանենք:

Նոյն իսկ տէրերը, արդեօք աւելի լաւ են վարվում անասնոց հետ: Երբեմն, բայց ոչ միշտ, աւելի լաւ են վարվում քան թէ ծառաները: Մարդիկ շատ անգամ իրենք իրենց չարք են հասցնում, չեն պահպանում իրենց պարտիւրը, և վերջին փողը արքեպիսկոպոս են դնում: Ինչն է ստիպում տիրոջը չարաբար իր անասունները:

Ամենից շատ անպաժ շահասիրութիւնը, յաճախ ծուրութիւնը, անհոգութիւնը, երբեմն էլ տաք գլխութիւնը, անտուրիւնը, տոգիտութիւնը, սրտի կոշտութիւնը և անզգայութիւնը: Տեսնում էք, եղբարք իմ, որ սրբա ամենն ևս ոչ բարի և գովելի պատճառներ են, այլ դատապարտելի քրիստոնէի: Աւելի շահեցողութեան ետեղ լինելով, շատ մարդիկ իրենց ձիրքու վրա բեռնում են նոյնա ու-

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այսօրվա լուսինն Մանկարարական Գործընկերությունը իր անդամներին հրավերում է ընդհանուր զիտմանը, որ այս անգամ զբաղվելով աշակերտության խնամքով, մանկուցանական դասերի համար հարցաքննությունները նշանակվում են զարու օգուտու ամսի վերջում Մանկարարական Գործընկերության մեջ: Հարցաքննություններից պահանջվում են հետևյալ գիտություններ. կրօնից, գլխավոր աղօթքներ, և ուսաց լեզուից ազատ ընթերցում, կարգապահի պատմություն, թերադրվեալները, զրեւը առանց խոշոր սխալների, թեւաբանութիւնը, իւր իւր գումարումը, հանունը, բազմապատկումը, բաժանումը, անուանական թւեր, հասարակ և տանտնայական կոտորակներ, լատինական լեզուից ազատ ընթերցում: Խնդիրները զարգը մասնաւոր համար ներկայացվում են 60 կողմից: Գրծումը, կողմատու և Մանկարարական բժշկական քաղաքական մասի կառավարչի անունով (Սպանիսկայա փողոց, 12): Անդրծնիկովի ամսանոցների տուր: Խնդիրներ հետ պէտք է ներկայացրած լինեն: Ժողովական վկայութիւնը և խորհրատուի ծնունդի կամ ամուսնութեան վկայութիւնը մասնաւոր Մանկարարական Գործընկերությանը: Աշակերտութիւնը ընդունվելու համար պէտք է լինել 16—30 տարեկան հասակի: Տարեկան վճարը ուսման համար 40 բուրդ է:

Ներկայացվելի օրը Արծրունու թատրոնում արվող ներկայացման համար տոմսակները սատակի լուս են ծախվում: Ով որ չի շտապի այսօր կամ վաղը տոմսակներ առնելու, կարելի է կը մնայ էլ առանց տոմսակի:

Զարգացող թատերական ընկերությունը (Գծնի վրա) քաղաքում հրատարակված և Յոսիանիէ Տէր-Սեբաստիանի շարադրած «Համառոտ պատմութիւն հայոց» գիրքը: Գիրքը տնի քան և չորս վիճակով պատկերներ, հայոց պատմութիւնից վեր առած: Գիրքը 1 բուրդ է: Բոստով, Տէր-Աբրահամյանի տպարան 1880 թիւ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՍԻՍ» ԹՂԹԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Արդէն յայտնի է որ Ասեմախայ Նուրեան էֆենդին շնորհիւ քաղաքի ազգային խնամքով իրենց զարգած են, որոց պատճառաւ երկու երկար տարիներէ ՚ի վեր կը յուզուէր

ժիյ վեր ծանրութեամբ բեռներ այնպէս կարծելով, որ այդպիսով աւելի կը շահին: Բայց այդ շատ ժամանակ նորանց չէ յաջողում, ինչո՞ք կենանին իր ուժից ընկած շատ անգամ կորչում է, և այդպիսի մարդոց շահախնդրութիւնը ծանր կերպով պատժվում է: Նրանք կորցնում են ծառայողութիւն և նրա հետ միասին կենաց այն միջոցները, որ նրանք օտանում էին իրանց բարի կանոնների աշխատանքից: Թէպէտ և նրանք շատին իրանց անասունը կորուսած ժամանակը, այնպէս որ արած չարք աւելի լինին, քան թէ անասունը արժէքը, այնու ամենայնիւ նրանք անխառն են: Եւ ինչ կենդանի ոյժ, որ և ինչ բան որ զգալութիւն ունի թանկ արժէք է, քան թէ նորա միտածանակեալ օգուտը: Մեռած անասունը կենդանացնել չէ կարող, և ոչ նորից ստեղծել, իսկ նորա փողերը Աստուած գիտէ արդեօք ի բարին կը գործածուին, թէ ոչ:

Չէ կարելի երբեք չը զարմանալ բեռնակիրներ թիւ միտ ծնողութեան վրա, անհոգ ու կործանիչ և մարդուն սիրտը տորոզ անդութեան վրա: Ոմանք չափազանց կը բեռնաւորեն իրենց անասունները և կը քշեն ցեխի մէջ, ձեն ուժից ընկնում է, ընթերցում է բուռն տակը, իսկ նա անողորմաբար ծեծում է նորան, իր սիրտը հանգիստելով այն յուսով թէ գուցէ կը քաշէ կը տանի ծեծի գորութեամբ: Իսկ գործը դիւրացնելը շատ հեշտ է: Ինչ ծնունդաբ բեռնից քիչ վերցնելու, թող որ հանգիստ դադրած անասունը և հաստայ որ գործը յաջող գրուի կերթայ: Դու մի ծոկանա՞նք երկնից անասունն և որ քո ձեռքի տակի կենդանին աշխատի սիրտը: Ոչ մի բան սուս յուսով մի գործիր, անհոգութիւնը քրիստոնէի գործ չէ: Ոմանք սիրում են իրենց կաթնը կատարել և պարծենում են ընտանեաց և օտարաց առաջ իրենց կամակորութեան վրա, կարծելով որ այդ կամքի հաստատութիւն է, զոր կը գովեն մարդիկ:

և բազմաթիւ զգալութիւնաց պատճառաւ ըլլալէ ի զատ արդիւնք մը ունեցած էր: Եթէ նոյն խնամքով իրենց երկարելու ըլլալէ յին, ով գիտէ տակաւին ինչ չարքներ ծընունդ պիտի առած ըլլային, որոնք իրենց նշանաւոր հեղինակին հետ ՚ի միտսն վերջացան: Կը յուսանք որ տեղւոյ ազգայիններն այն մեծ և ցաւալի դասէն օգուտ քաղելով, իրենց ապագայ բարօրութեան համար պիտի աշխատին ժամանակին պահանջներէն օգտելով, որ խաղաղութիւն և յառաջդիմութիւն կը պահանջեն, առանց վայրկեան մը իսկ պարտաւ անցունելու:

Կէսմիլիկեան Մովսէս Ս. վարդապետին քաղաքէս մեկնելէն վերջը, ըստ որոշման Կեղերը. Վարդութեան Այնթապի փոխ. առաջնորդ Գեր. Տիմոթէոս վարդապետը հոս հասաւ իբրեւ առաջնորդական տեղապահ: Տակաւին ազգային զարգը իւր նախկին թշուառ վիճակի մէջ է. սակայն որչափ որ ազգային անտուկը դատարկացած է շահաւէր և խռովարար կրօնականի մը շնորհիւ, բայց կը յուսանք որ Ասեմ. Նուրեան էֆենդին արգասիք բախան ջանքերովը քահանայիցէ վիճակ մը պիտի ստանայ, ինչպէս որ այս մասին յատկապէս փափաքներ յայտնած և ազգայիններն յայնմ յորդորած է:

Ասեմախայ բարեկարգիչները քաղաքէս աւելի ու կէս բացակայութենէ վերջը, ամսոյս 27-ին վերադարձան:

Զեյթունի բանտարկեալներէն 25 հոգի ազատուած են արդէն, և մնացածներն ալ յոյս կայ որ պիտի ազատին, վասն զի Զեյթունցիք իրենց ապստամբ չըլլալին խոստովանելով Ասեմ. քննիչները սիրով ընդունած և առանց առաջարկութեանցը կատարելալ հնազանդութիւն ցուցած են: Զեյթունցոց կալուածները վերստին արդարութեամբ պիտի գրուին և ըստ այնմ տուրք պիտի պահանջուի. քաղաքէն մէկ քառորդ ժամ հեռաւորութեամբ զօրանոց մը պիտի շինուի: Նաեւ կրտսի թէ հեռագրական թէլեգրաֆի պիտի հաստատուի Մարաշէն այն տեղը: «Հայրենիք» լրագրոյ 523 թիւոյն մէջ կը կարդանք որ Տէր Մարգարեանը տեղւոյս Անգղիոյ Հիւպատոսարանին և Մարաշու Մուրաթեան Թարութիւն էֆենդին Անգղիայի Մընթըրը Համաթիին թարգման կարգուած են:

Կամրի հաստատութիւնը այն ժամանակ է միայն լաւ, երբ համարձակ պաշտպան կենսա բարոյն և երբեք արգարութիւնը չը մոռանա: Իսկ կամարութիւնը միայն Աստուծոյ ընդգէմ անձնասիրութեան նշան է: Մարդիկ կան, որ իրենց կամքը կատարում են ոչ թէ նորա համար որ իրաւացի է, այլ որովհետեւ այնպէս են կամենում:

Այս քրիստոնէական առաքինութիւն չէ, այլ միայն չար բնաւորութիւնն քաջութիւն: Կամարութիւնը լաւ բան չէ մարդկանց առաջ, այլ վատ բան է անասնոց առաջ: Տարակոյս չը կայ որ մտածող, հասկացող և բարեկիրտ մարդը, անասնոց հետ խառնութեամբ չի վարուի: Դայրայից խոստարութիւնը առ անասունն, մասնաւոր առ աշխատող անասունն, ծայրայեղ անկրթութեան, արդարութեան ինչ լինելը չը հասկանալու, խոստարութեան և կոպտութեան նշան է: Անգլութիւն է կենդանին ծեծելը, նորա համար որ նա լեզու չունի, և որ մենք գիտենք թէ վեր կը նոցանից, այդ այնպիսի բան է որ ամենայնայնայն խղճմանքն անգամ չարաբանցէր: Ով որ անասունները կը ծեծէ միայն գուարճութեան համար, ցանկանալով նոցա աղաղակը և ճիւղը լսել, այդ նշան է զաղանակն ուղեւ: Իսկ չը գիտալ այն անասունի վրա որը իր աշխատանքով կերակրում է քեզ և քո ընտանիքը, այդ աւելի վեր է քան թէ որ և ինչէ անգլութիւն: Բայց երբ տեսնում են որ այդ յաճախ պատահում է, չեն կարողանում հասկանալ թէ ինչ աստիճանի կոպտութիւն, անգլութիւն է մարդկանց առաջ, որ նորա որ և ինչ յատկաւ մտածութիւնը կը խափանէ և կարծես թէ արածին վրա մտածելու անգամ կարողութիւն չունի: Ասում են որ աշխատութիւնը և խղճութիւնը մարդու ինքնը պիտի օրոնեն և սիրտը խոստացնում: Դանր բան է աղքատի վիճակը, ծանր է նաեւ նորան ծա-

տալինը բոլորովին անհիմն է, իսկ երկրորդն առաւանակեալ, որ արդէն լրացած է. այս լուրին հեղինակը բոլորովին անմխիթար այսպիսի անտեղի և անպատշաճ տեղեկութեամբ մխիթարութիւն կերպէ պարզաբանները խաբելով և իր կշիռը գործիքները բարձրացնել ուզելով, որ արդէն հասարակութեան իրենց անցեալներովը գնահատուած են: Դժբաղդաբար այս անտեղի տեղեկութեանց հեղինակն այժմ Մարաշէն խիտ հեռու գտնուելով՝ չէ կրցի այսպիսի տեղեկութիւնները դարձեալ այնտեղէն զրկելով հրատարակել տալ:

Խմբագիր Տէր, սոյնը Ձեր պատւական լրագրոյն միջոցաւ հրատարակելու բարեհաճեցէ՛ք:

(Մասիս)

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՌԻՍՏԻՑ

Կ. Պոլիս 9 յուլիս
Նամակիս հետ ուղարկում եմ ձեզ «Մասիս» տպված մի յոգուած այստեղի գերատնտեսների մասին: Կ. Պոլսի հայերից մեծ մասը ուղարկութիւն են դարձրել այդ յոգուածի վրա, գուցէ դա ձեր ընթերցողների համար եւ հետաքրքիր կը լինի:

«Բերա 4 յունիս 1879, Տէր խմբագիր «Մասիս» պատուական լրագրոյ. Կը հաճիք արդեօք Ձեր թանկագին օրագրին մէջ անկիւն մը շնորհել անցեալ շաբաթ երկու խալիւստարի թատրոնին մէջ տեղի ունեցած վայրագ և զայնակալական դէպքը արգոյ հասարակութեան ծանուցանելու համար, որպէս զի թատերասէր ազգայինը ճանհան թէ ինչ տեսակ արարածներէ կը բաղկանայ այն խումբը, որ իբր թէ գործախանապէս ժողովուրդը կըրթելու պաշտոն ստանձնած է: Գիտեն մեծարգոյ ազգայինը թէ նոյն իրիկունը «Անճէլ» անուն թատերգը պիտի ներկայացուէր ՚ի նպատակ ինձ: Սկիզբէն արդէն կարծես թէ ամեն բան այդպիսի տեսակ ելք մ'ունենալը գուշակել կուտային, վասն զի ամեն կողմ դժուարութիւն կը տեսնէի. սակայն կը յուսայի թէ պիտի յաղթեմ անոնց և անգամ մը եւս պիտի արժանանամ սիրելի ազգայինը ներդաժնութեանն ու համակրութեան. այլ ափսոս, այս անգամ ալ վատութիւնը տարաւ իւր յաղթանակը ՚ի յախտնական նախադէպ անոր հեղինակներուն: Մեծարգոյ ընթերցողները չը ճանաչեցնու համար եղելութեան ամենէն զիտաւոր կէտերը պիտի պատմեմ: Բաւական ժամանակէ ՚ի վեր արդէն տակար էի և պատրաստութեանց համար ալ չափազանց յոգնելով՝ այնքան աւելցաւ տկա-

րութիւնս, որ դերս արժանաւոր կերպով կատարելու անկարողութեան մէջ ընկայ, ուստի հակառակ իմ յօժարութեանս ինքզնիք թատրոնին վարչութիւնէն որ իմ դերս օրիորդ Գարագաշեան կատարէ, ինչպէս շատ անգամներ կատարած էր. մերժուեցաւ ինքզնիքս, ստիպելով զիս որ անպատճառ կատարեմ: Այն ատեն աղաչեցի որ ես ինքս տեսարան կենեմ և յարգոյ հասարակութեանն ներկայութիւն ինդրեմ անկարողութիւնս յայտնելով: Այս միջոցին է որ իմ հակառակորդներս, որոց պարագլուխն էր Պ. Մրնակեան, այլ եւս չը կարենալով զսպել իրենց կիրքը, կը յարձակին վրաս և կը հարուածեն զիս, կարծելով որ տկար կ'լին մը հարուածելը դիւցազնութիւն մ'է: Կէտ մը կայ, որուն վրայ ընթերցողաց ուղարկութիւնը հրաւիրելու աւելորդ էմ համարիր, այն է Պ. Թղթեանի ընթացքին վրայ, որ մինչդեռ քանի մ'օր առաջ հրապարակը լեցուց իւր աղմուկներովը ծեծուած ըլլալուն համար. ինք չէ թէ միայն չարիքից զիս ծեծողները, որոյ պարտքն էր իբր թատերաբեմի տեսուչ, այլ և անոնց գործակից գտնուեցաւ: Ձեմ կրնար սոյն երկուորս վերջացնել առանց իմ շնորհակալութիւնս յայտնելու ամեն անոնց, որոնք բաւականեցան մարդասիրաբար միջիթարել զիս իմ վիշտերուս մէջ, և չը պիտի պակսիմ երէք խոստումն կատարել: Միայն Ձեզ և սիրելի ազգիս միշտ անձնուէր Արուսեակ Պէղրեանսն»

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈԴՄԻՏ
Ներկայ համարի բանապիւրական բաժնի մէջ տպված յօդուածը չը պէտք է համարել իմ քաղաքական յօդուած, այլ մենք նրան տպում ենք «Կենդանիների հովանաւորութեան Թիւրքիսի ընկերութեան» խնդրով:

«ՄԵԱԿ» ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆՑ
Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 19 յուլիս: Պետական բանկի 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 95 ռ. 50 կ., երկրորդ 94 ռ. 12 կ., երրորդ 94 ռ. 55 կ., չորրորդ 94 ռ. 55 կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 234 ռ., երկրորդ 233 ռ. 50 կ., արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 92 ռ. 65 կ., երկրորդ 92 ռ. 25 կ., սկի 7 ռ. 40 կ.: Տրամադրութիւնը աւելի թոյլ է:

Խմբագիր-Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՄԵՐՈՒՆԻ

(Ա. Թագ. 27 այսինքն մեր հարստութեան կամ աղքատութեան վիճակը Աստուծոյ կամքից է կախված: Բայց աղքատութիւնը և հարստութիւնը ոմանց վնաս կը բերէ և այլոց փրկութիւն: Այդ մարդուս ձեռքին է, մէկուն սիրտը կը կակղանայ, իսկ միւսինը կը խոտանայ աղքատութիւնից, մէկին հարստութիւնը մարդկանց մեծ բարեբար է անում, իսկ ուրիշին անհոգի ամենից միայն երկրպագութիւն պահանջող: Մարդիկ նոյն կերպով են վարվում անասնոց հետ թէ աշխատութեան և թէ հարստութեան ժամանակ: Մէկը անողորմ կերպով ծեծում է զկենդանին նորա համար որ իր վրա ծանրանում է կարօտութիւնը, իսկ միւսը տեսնելով ինքզնիքը աղքատութեան մէջ ընկնելու, իր ցաւին մասնակից անում է իրեն կերակրող կենդանին եւս: Միթէ դուք չէք տեսնի, եղբարք, աղքատներ որոնք քաղցրութեամբ են վարվում անասնոց հետ: Հարուստներ որ խոտութեամբ կը վարվեն նոցա հետ, կարելի չէ ուրեմն արդ ամեն ձեզ այն խոտարարութիւնը, զոր բանեցնում է մարդ անասնոց վրա աղքատութեան պատճառաւ:

Գրիտոսի տուրք հաւատքը երբեք չէ արդարացնում խոտարարութիւնը, ընդհակառակ, ամեն ժամանակ և ամեն դէպքում մեղ քաղցում է հեղուքին և գիթարութիւն: Յիշեցէ՛ք եղբարք, Աստուծոյ խօսքը. «Երանի ողորմածաց զի նոքա զողորմութիւն են դուք երանելի նոքա որ ողորմած են, ոչ միայն մարդկանց, այլ և անասնոց վրա, վասն զի ամալած է, «Երանի ողորմի անասնոց իւրում» Ասել է թէ խոտարարող ողորմութիւն չի գտնի Աստուծոյ:

(Կը շարունակվի)

